

Úvodník státní tajemnice Mileny Hrdinkové

Číslo 386
27. dubna 2020

V tomto čísle naleznete

Úvodník státní tajemnice

Mimořádná konference

Evropské rady

Návrh makrofinanční pomoci pro
10 mimounijních zemí

Videokonference ministrů
zdravotnictví

Videokonference ministrů
pro sport

Videokonference ministrů
pro evropské záležitosti

Videokonference ministrů
zahraničí

Diskuze o Zelené dohodě

Rámcové pozice

Program evropských institucí

Milí čtenáři,

také v tomto kratším pracovním týdnu nás na evropské úrovni čekají videokonferenční jednání, zaměřená především na boj s dopady pandemie COVID-19 na nejrozličnější sektory ekonomiky.

Za sebou máme čtvrtou videokonferenci členů Evropské rady, která se uskutečnila ve čtvrtek 23. dubna a byla zaměřena na koordinaci uvolňování opatření proti šíření onemocnění COVID-19 a na reakci na ekonomické dopady pandemie. Lídři EU projednali pokrok, který byl dosud dosažen v jednotlivých dimenzích evropské reakce na pandemii, a pozitivně hodnotili předložený společný evropský plán rušení opatření proti šíření COVID-19. Shodli se také, že je nutné co možná nejvíce koordinovat kroky vedoucí k postupnému rušení omezení. Během diskuze o ekonomické obnově rezonovaly zejména klimatická a digitální tranzice, automobilový průmysl, turismus, prohlubování vnitřního trhu nebo posilování autonomie EU v sektorech, jako je farmaceutický průmysl a výroba zdravotnických pomůcek. Lídři EU se také dohodli, že původně plánovaný summit EU se zeměmi západního Balkánu, který se měl uskutečnit ve dnech 6. a 7. května v Chorvatsku, coby předsednické zemi, proběhne ve středu 6. května prostřednictvím videokonference.

Na úrovni ministrů se v tomto týdnu uskuteční opět několik videokonferencí. Včera jednali ministři odpovědní za cestovní

ruch, kteří měli na program dopad pandemie COVID-19 na sektor cestovního ruchu. Zabývali se při tom jednotlivými opatřeními, která v této oblasti byla přijata a jsou plánována. Dnes se koná videokonference ministrů pro energetiku, kteří se věnují iniciativám, které by napomohly ekonomické obnově a zároveň přispěly k energetické tranzici a plnění klimatických cílů. Ministři vnitra dnes diskutují o zásadních aktuálních problémech souvisejících s nálezou COVID-19, které jsou v jejich gesci, tedy především oblast ochrany vnějších a vnitřních hranic a civilní ochrany a migrace. Zítra se pak prostřednictvím videokonference uskuteční jednání ministrů dopravy, kteří se zaměří na zhodnocení dosavadních opatření na zmírnění dopadu pandemie na dopravní sektor a budoucí vývoj v souvislosti s uvolňováním opatření a možnostmi pro další spolupráci na evropské úrovni.

Minulý pátek se ČR připojila k videokonferenci několika (nejen evropských) států, které díky pozitivním výsledkům v boji s nálezou COVID-19 začínají významně uvolňovat přijatá omezení, pořádanou rakouským spolkovým kancléřem Sebastianem Kurzem. S ním a s premiéry Dánska, Austrálie, Řecka, Nového Zélandu a Izraele český předseda vlády probíral možnosti spolupráce ve vývoji vakcíny nebo v zajištění léků a ochranných pomůcek a diskutoval, která opatření se ukázala jako nejúčinnější.

Mimořádná videokonference Evropské rady

V pořadí čtvrtá mimořádná videokonference členů Evropské rady byla zaměřena zejména na koordinaci uvolňování opatření proti šíření onemocnění Covid-19 a na reakci na ekonomické dopady pandemie.

Předsedkyně Komise ve svém úvodním vystoupení upozornila na skutečnost, že ač EU čelí symetrickému šoku, **intenzita ekonomických dopadů se bude lišit** a schopnosti členských států zavést účinná ekonomická opatření na národní úrovni jsou rovněž různé. Reakce EU na krizi by tuto asymetrii měla reflektovat.

Řada států nicméně v následné diskusi zdůraznila **symetrický charakter krize**, která bude mít těžký dopad na všechny. Komise dále uvedla, že součástí obnovy musí být Zelená dohoda pro Evropu a digitální transformace. Nejlepším

nástrojem pro obnovu je víceletý finanční rámec pro období 2021–2027, který by měl být větší a s navýšeným stropem pro vlastní zdroje alespoň na první roky příštího období.

Mnoho členských států ve svých následných vystoupeních přivítalo Společný evropský plán rušení opatření proti šíření COVID-19 a Plán cesty k oživení. Těžiště diskuse spočívalo zejména v oblasti **hospodářské obnovy EU**. Skupina států v tomto kontextu kladla důraz na klimatickou a digitální transformaci, zmíněny byly rovněž automobilový průmysl a turismus. Několik států včetně ČR zmínilo nutnost prohlubování vnitřního trhu v rámci obnovy.

V kontextu dodavatelských řetězců pak některé státy apelovaly na **posílení autonomie EU** /Pokračování na s. 2/

v klíčových sektorech, jako jsou farmaceutický průmysl a výroba zdravotnických pomůcek.

Členové Rady také vítali dohodu Euroskupiny v rozšířeném formátu na **třech pilířích hospodářské záchranné sítě** (SURE, Evropská investiční banka, Evropský stabilizační mechanismus) a potvrdili odhodlání dosáhnout jejich operacionalizace do začátku června. Panovala shoda na potřebě zřízení **Fondu obnovy**. Rada států apelovala na to, aby byly v první řadě definovány oblasti, na které by měl být tento fond zaměřen.

V oblasti financování a fungování fondu však shoda nepanovala. Zatímco jižní křídlo volalo po vytvoření společného dluhového nástroje, další státy se vyslovily proti mutualizaci dluhu a odmítly možnost využití fondu k poskytování přímých grantů vedle vratných půjček. Některé státy včetně ČR zdůrazňovaly napojení fondu na víceletý finanční rámec a posílení stávajících rozpočtových nástrojů, přičemž kladly důraz především na kohezní politiku.

Návrh makrofinanční pomoci pro 10 mimounijních zemí > Komise

Dne 22. dubna Komise zveřejnila návrh rozhodnutí Rady týkající se poskytnutí tzv. makrofinanční pomoci 10 zemím, které jsou součástí procesu rozšíření EU, nebo se nachází v jejím jižním či východním sousedství. Účelem je pomoci dotčeným zemím lépe se vyrovnat s negativním dopadem pandemie COVID-19 na jejich ekonomiky. Celková výše podpory činí 3 mld. eur.

Makrofinanční pomoc by měla být distribuována formou velmi **zvýhodněných půjček**. Cílovými třetími zeměmi, které budou mít možnost tyto půjčky čerpat, jsou Albánie (180 mil. eur), Bosna a Hercegovina (250 mil. eur), Gruzie (150 mil. eur), Jordánsko (200 mil. eur), Kosovo (100 mil. eur), Moldavsko (100 mil. eur), Černá Hora (60 mil. eur), Severní Makedonie (160 mil. eur), Tunisko (600 mil. eur) a Ukrajina (1,2 mld. eur). Objem pomoci pro jednotlivé státy byl určen na základě předběžného zhodnocení finančních potřeb těchto států.

Příslušný návrh rozhodnutí Rady nejprve musí schválit Rada a Parlament. Poté budou půjčky partnerským státům **k dispozici po dobu následujících 12 měsíců**. Distribuovány by měla být **ve dvou fázích**.

Videokonference ministrů zdravotnictví EU > Rada

Dne 20. dubna proběhla videokonference ministrů zdravotnictví organizovaná komisařkou pro zdraví, Stellovou Kyriakidesovou.

Tématem jednání bylo představení **vodítek pro testování**, které Komise zveřejnila 15. dubna jako součást Sdělení Komise k evropské cestovní mapě k rozvolňování restriktivních opatření přijatých v souvislosti s COVID-19. Vodítka nastiňují regulační rámec EU pro diagnostické testovací prostředky in vitro v souvislosti s COVID-19 a poskytují přehled různých typů testů a způsob jejich využití. Zmiňují také efektivitu jednotlivých typů testů a jejich validaci. Cílem je zajistit dostupnost zařízení pro testování COVID-19 v EU. Dostatečnou kapacitu pro testování a dostupnost validních testů vnímá Komise jako zásadní podmínku pro zmiřňování či rušení ochranných opatření přijatých v souvislosti s COVID-19 členskými státy.

Komisařka S. Kyriakidesová představila vodítka, vyzvala členské k podpoře Světové zdravotnické organizace v souvislosti s vyjádřením prezidenta USA Donalda Trumpa

Pokud jde o **uvolňování opatření** proti šíření viru, většina států zdůraznila potřebu pokračující koordinace. Zejména Chorvatsko, Slovinsko a Řecko kladly důraz na nalezení evropského řešení pro umožnění cestování v letní sezoně. Rakousko vyzvalo ke koordinaci v této oblasti ve skupinách podobně zasažených zemí.

Z dalších témat byly zmíněny **vztahy s Tureckem**. Ve svém tiskovém vystoupení předseda Rady zdůraznil solidaritu s Kyprem v kontextu ilegálních těžebních aktivit Turecka ve Středozeří v souladu s předchozími závěry Evropské rady.

Širokou podporu získal návrh Chorvatska na organizaci **videokonference členů Rady s představiteli zemí západního Balkánu** místo původně plánovaného summitu v Záhřebu. Virtuální jednání se uskuteční 6. května.

/R. Franěk/

První tranše půjček může být odeslána v podstatě ihned v návaznosti na podpis memoranda o porozumění mezi EU a jednotlivými partnerskými státy. Druhá tranše bude k dispozici v průběhu čtvrtého čtvrtletí tohoto roku či v první polovině příštího roku v závislosti na splnění konkrétních podmínek obsažených v memorandech. Tyto podmínky se týkají jak zlepšení makroekonomické a finanční stability, tak pokrok při implementaci specifických reforem v daných státech.

Návrh je součástí globální reakce EU na pandemii COVID-19 označované jako „Team Europe“. Tímto přístupem se EU snaží zachraňovat životy v partnerských státech prostřednictvím rychlé a konkrétně zaměřené finanční pomoci, která kombinuje zdroje EU, členských zemí i unijních finančních institucí, jako je Evropská investiční banka a Evropská banka pro rekonstrukci a rozvoj. Celkový objem balíčku Team Europe přesahuje částku 20 miliard eur.

/L. Hadrava/

v minulém týdnu a také k účasti členských států na dárcovské konferenci ke globální podpoře výzkumu vakcíny proti nemoci COVID-19, kterou Komise pořádá dne 4. dubna. Evropské středisko pro prevenci a kontrolu nemocí apelovalo na **zvýšení kapacity testování** v členských státech, používání validních testů a provázání rozhodnutí o rušení ochranných opatření se zvýšením počtu testovaných.

V následné diskusi členské státy obecně přivítaly vodítka. Všichni vystupující potvrdily aktivní zvyšování kapacit pro testování a představili probíhající národní diskuse o tom, koho a kdy testovat. Mnohé členské státy informovaly o typu používaných testů a vyjadřovaly se k **serologickým testům**. V některých členských státech se serologické testy nyní nepoužívají a čeká se na jejich validaci.

/J. Matera/

Videokonference ministrů pro sport > Rada

Dne 21. dubna se uskutečnila první neformální videokonference ministrů EU zodpovědných za sport. ČR zastupoval na jednání náměstek ministra školství, mládeže a tělovýchovy Václav Velčovský

Na úvod diskuse uvedlo chorvatské předsednictví, že pandemie má **významný dopad na sport**. Prakticky všechny sportovní akce byly odloženy nebo zrušeny, což způsobuje enormní finanční ztráty z televizních práv, prodeje vstupenek, reklamy. Současně nezbytná izolace osob a sociální distancování zásadně ovlivňuje trénink a přípravu vrcholových sportovců, ale i každodenní sportovní aktivity občanů EU. Je proto nutné hledat alternativní způsoby provozování sportu.

Komisařka Mariya Gabrielová informovala o **spuštění kampaně #BeActiveAtHome** s cílem motivovat občany k pohybovým aktivitám v domácím prostředí a informovala o svém plánu na vytvoření platformy pro sdílení zkušeností

a dobrých příkladů z národní praxe. Na podporu členských států přijala Komise řadu opatření, např. Investiční iniciativu pro reakci na koronavirus, program SURE, úpravu pravidel pro státní podporu. **Flexibilitu navrhuje také v programu Erasmus+**, kapitole Sport, především k možnosti přesunu finančních prostředků, či v odložení termínů výzev. V rámci Evropského týdne sportu v září 2020 se chce Komise věnovat dopadům pandemie na sport.

V následné diskusi delegace upozornily na potřebu zohlednění zkušenosti s pandemií v budoucím pracovním plánu pro sport na další období. Ten by měl zahrnovat podporu krizového managementu. Významným pomocníkem při organizaci tréninků sportovců v domácím prostředí se staly digitální nástroje. Silně zazněl také **apel na podporu sportu na základní úrovni**. Není možné rozdělovat sport na elitní a amatérský, je třeba se věnovat obojímu. /J. Matera/

Videokonference ministrů pro evropské záležitosti > Rada

V rámci neformální videokonference členů Rady pro obecné záležitosti 22. dubna vedli ministři horizontální diskuzi o opatřeních přijímaných na národní úrovni i ze strany EU v reakci na pandemii COVID-19. Na základě podkladového dokumentu chorvatského předsednictví sdíleli své zkušenost z boje s touto krizí a informace o učiněných krocích.

Během diskuze sdílely delegace informace o situaci v členských státech. Všechny obecně **přivítali tzv. exitovou strategii** a zdůraznili element lepší komunikace a koordinace, a to zejména se sousedními zeměmi.

Panoval široký souhlas na tom, že **zelená a digitální transformace musí stát v centru úsilí o oživení evropské ekonomiky**. Dle všech je zapotřebí obnovit fungování a integritu vnitřního trhu a také posílit jeho odolnost, v tomto kontextu byla zmiňována strategická autonomie EU a diverzifikace dodavatelských řetězců.

Nejvíce pak rezonovalo téma připravované **revize návrhu víceletého finančního rámce** a také tzv. fond obnovy. Čistí plátcí vyjádřili jistou otevřenost pomoci nejvíce zasaženým státům. Jakýkoliv takový nástroj však musí být časově omezený a nesmí být založen na mutualizaci dluhů. Dohodu na fondu obnovy považují za provázanou s dohodou o víceletému finančnímu rámci, kde nadále trvají jejich dlouhodobé pozice. Naopak mnoho čistých příjemců zdůraznilo, že by víceletý finanční rámec měl být v reakci na krizi navýšen, opětovně zmínili důležitost kohezní politiky v rámci zvládnutí této krize. Mnoho států ve stejném kontextu připomnělo i zemědělskou politiku.

Tématem diskuze byla také tzv. **konference o budoucnosti Evropy**. Delegace zdůraznili, že zapojení občanů do diskuze o budoucnosti Evropy je v reakci na COVID-19 ještě větší nutností, apelovali tedy na to, aby byla k této konferenci přijata pozice Rady a aby byl celý projekt dle možností spuštěn. /R. Franěk/

Videokonference ministrů zahraničních věcí > Rada

Ve středu 22. dubna proběhla neformální videokonference ministrů zahraničních věcí, která měla nahradit plánované jednání Rady pro zahraniční věci. Hlavním tématem videokonference bylo zhodnocení přístupu EU vůči Ukrajině a dalším zemím Východního partnerství v souvislosti s pandemií nemoci COVID-19. Za Českou republiku se videokonference účastnil ministr zahraničí Tomáš Petříček.

V úvodu jednání v rámci bodu k aktuálním otázkám Vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Josep Borrell ministry informoval o kritické situaci v **Libyi**, která je kromě bojů mezi nepřátelskými frakcemi komplikována také šířením COVID-19. V této souvislosti vyzval k co nejrychlejšímu zahájení aktivit nové unijní operace Irini, která má zejména bránit porušování zbraňového embarga OSN vůči Libyi.

Ministři rovněž v rámci tohoto bodu diskutovali o pokračujících nelegálních aktivitách **Turecka** ve východním Středomoří a možné reakci EU na tyto aktivity či o aktuální bezpečnostní a politické situaci v Afghánistánu.

Pokud jde o **reakci na pandemii COVID-19**, vysoký představitel ministry informoval o pokračujícím úsilí o repatriaci evropských občanů, kteří uvízli v zahraničí, o boji

proti dezinformacím a o provádění tzv. balíčku opatření Team Europe. V této souvislosti ministři jednali zejména o možnosti zřízení humanitárního leteckého mostu EU pro dodávky vybavení v souvislosti s COVID-19 a pro usnadnění pohybu humanitárních pracovníků.

V rámci hlavního bodu ministři debatovali o tom, jakým způsobem je v době pandemie COVID-19 možné lépe **podpořit Ukrajinu a další země Východního partnerství**. Pokud jde o Východní partnerství, současná krize je podle ministrů příležitostí ukázat, že Unie je pro tyto země nejspolehlivějším partnerem. Jednání se soustředilo zejména na to, jak může Unie tyto země podpořit, aby netrpěly jejich ekonomiky, pracovní místa a instituce.

Český ministr zdůraznil, že ČR považuje za důležité, aby se i přes problémy vyvolané pandemií COVID-19 letos konal plánovaný summit EU se státy Východního partnerství, na kterém by Unie potvrdila strategický význam vztahů s východní Evropou a své závazky vůči tomuto regionu.

/L. Hadrava/

Výbor pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin (ENVI) Evropského parlamentu (EP) diskutoval v úterý 21. dubna s výkonným místopředsedou Komise Fransem Timmermansem o Zelené dohodě pro Evropu a právním rámci pro klima v kontextu pandemie koronaviru.

Podporu Zelené dohody pro Evropu navzdory krizi vyjádřil Evropský parlament již na svém mimořádném zasedání 17. dubna. V přijatém usnesení o koordinovaných opatřeních EU v boji proti pandemii COVID-19 EP vyzval, aby se **Zelená dohoda pro Evropu stala ústředním bodem balíčku pro obnovu a rekonstrukci**, a aby opatření respektovala cíle EU týkající se klimatické neutrality. Stanovisko, že je nutné ekonomiku posílit investicemi, které povedou k jejímu zotavení a přispějí k naplňování environmentálních cílů, sdílí i neformální aliance za ekologickou obnovu poslanců v čele s předsedou výboru ENVI Pascalem Canfinem. Ten během úterní diskuse výboru ENVI vyjádřil obavu, aby se Zelená dohoda nestala další obětí koronavirové krize.

Zelená dohoda pro Evropu není v tuto chvíli luxusem, ale nezbytným krokem k udržitelné budoucnosti, uvedl F. Timmermans prostřednictvím videohovoru s výborem ENVI. Záchraným lanem z krize není přestavba staré ekonomiky, ale její reforma na novou udržitelnou ekonomiku založenou na Zelené dohodě, dodal. S COVID-19 klimatická krize neodezřela. Časový harmonogram legislativy EU ke změně klimatu zůstává nezměněn. **Revidovaný návrh cíle snížení emisí do roku 2030** vydá Komise po předložení analýzy dopadů zahrnující údaje z krize v září. Strategie v oblasti biologické rozmanitosti a strategie nazvaná „od zemědělce ke spotřebiteli“ zůstávají důležitými prioritami, ale jejich zveřejnění musí být o několik týdnů posunuto.

Poslanci výboru ENVI se shodli, že řešení zdravotní krize je bezprostřední prioritou, mnoho poslanců ale zdůraznilo **potřebu dodržet časový plán důležitých opatření** Zelené dohody pro Evropu. Podle poslanců frakce EPP by Zelená dohoda měla reflektovat problémy koronavirové krize. Frakce S&D ocenila pokračující závazek bojovat proti změně klimatu a úsilí Komise dodržet časový plán. Odložení strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti a strategie „od zemědělce ke spotřebiteli“, je podle frakce Zelení/EFA znepokojující. Frakce GUE/NGL vyjádřila politování nad tím, že je koronavirová krize zneužívána jako výmluva pro omezení opatření na ochranu životního prostředí. Mezi oživením ekonomiky a právním rámcem pro klima existuje podle GUE/NGL synergie. Poslanci frakcí ID a ECR naopak zastávají názor, že reakce na koronavirovou krizi a s ní spojenou krizi hospodářskou je přednější než agenda Zelené dohody. Část z nich včetně českého poslance Alexandra Vondry vyjádřila přesvědčení, že by plnění emisních cílů pro období 2030 mělo být odloženo.

Ve svém usnesení ze dne 28. listopadu 2019 vyhlásil Parlament stav klimatické a environmentální nouze a požádal Komisi, aby u všech relevantních legislativních a rozpočtových návrhů prováděla úplné posouzení klimatických a environmentálních dopadů a dbala na to, aby byly plně v souladu s cílem udržet globální oteplení pod hranicí 1,5 °C a nepřispívaly k úbytku biologické rozmanitosti. Zelenou dohodu pro Evropu Komise představila 11. prosince 2019. O tři dny později byl prezentován doprovodný investiční plán Zelené dohody a mechanismus pro spravedlivou transformaci. Právní rámec pro klima ze 4. března 2020 má pomoci zajistit, aby se Evropská unie stala do roku 2050 klimaticky neutrální. /J. Linková/

Schválené rámcové pozice ve 17. týdnu > Informace

Rámcová pozice ke sdělení Komise Parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů: **Posílení procesu přistoupení – přesvědčivá perspektiva EU pro západní Balkán** (vypracovalo Ministerstvo zahraničních věcí).

Rámcová pozice k návrhu nařízení, kterým se zřizuje Evropský nástroj dočasné podpory pro zmírnění rizik ne-

zaměstnanosti v mimořádné situaci způsobené propuknutím COVID-19 (vypracovalo Ministerstvo financí).

Rámcová pozice k návrhu nařízení Parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení, kterým se zavádějí **mimořádná obchodní opatření pro země a území účastníci se procesem stabilizace a přidružení** zavedeného EU či s tímto procesem spjaté (vypracovalo Ministerstvo zemědělství)

Program evropských institucí, 28. dubna až 4. května > Informace

Videokonference ministrů pro energetiku, 28. dubna

Videokonference bude věnována dopadům epidemie COVID-19 na energetický sektor.

Videokonference ministrů vnitra, 28. dubna

Ministři budou diskutovat současnou situaci pandemie COVID-19 a opatření v členských státech.

Videokonference ministrů dopravy, 29. dubna

Videokonference bude věnována dopadům epidemie COVID-19 na sektor cestovního ruchu.

Jednání kolegia komisařů, 29. dubna

Členové kolegia se budou zabývat reakcí EU na pandemii COVID-19.

Týden v Evropské unii

Týdenní monitoring událostí v EU Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády ČR

Číslo 386, týden od 20. do 26. dubna 2020 * Šířeno výhradně v elektronické podobě * Připravují pracovníci Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády ČR * Editor: David Březina * Kontakt: newsletter@vlada.cz